

Online onderwijs: De perfecte uitkomst of misschien toch niet?

Hoe je het ook wendt of keert, er is de afgelopen tijd veel veranderd, ook op het gebied van onderwijs. Door Covid-19 waren de scholen eerst deels gesloten en nu volledig (met uitzondering van examenklassen, kwetsbare leerlingen en praktijkonderwijs). Wat betekent dit eigenlijk voor het onderwijs en hoe ervaren scholieren en docenten dit? Op dit moment zijn er weinig manieren van fysiek onderwijs mogelijk. Voor de meesten is het online onderwijs de uitkomst. De kreten 'blended learning en hybride onderwijs' zien we veel voorbij komen. Wat is het verschil en wat nemen we mee naar ons toekomstig onderwijs?

Voor de eindexamenscholieren is er veelal **blended learning**. Dit is een mix van klassikaal en online onderwijs. Een deel van de week gaan de scholieren naar school en een deel van de week hebben ze thuis online les. Voor alle andere scholieren is dit helaas niet mogelijk, waardoor zij alleen maar online onderwijs hebben. De vraag is: Kan het digitaal lesgeven een deel worden van de toekomst of is dit echt alleen maar tijdelijk? Welke voor- en nadelen zijn er te benoemen vanuit verschillende perspectieven?

Daarnaast is er **hybride onderwijs**, dit wordt op dit moment vooral ingezet bij scholieren die praktijkervaring opdoen, oftewel een BBL opleiding volgen. Zij volgen een lesprogramma en daarnaast werken ze op een beroepslocatie om ervaring op te doen. De scholieren volgen een lesprogramma met theorie en praktijk. Hiermee hebben we het **verschil** te pakken tussen blended learning en hybride onderwijs. Blended learning is een combinatie van offline en online leren en hybride onderwijs gaat over het vinden van de juiste combinatie van alle mogelijke soorten van leren -ongeacht of deze online of offline zijn-, waarbij er gekeken wordt naar de individuele leerlingen. Nu de theorie niet op school gegeven kan worden, is het belangrijk dat scholieren de stof online aangeboden krijgen en dit ook kunnen begrijpen. Dit zorgt ervoor dat scholieren goed voorbereid zijn op de arbeidsmarkt.

Voor veel leerlingen, scholieren en studenten (hierna samen genoemd als 'scholieren') is het erg moeilijk om online onderwijs te volgen, ze vinden het lastig om gemotiveerd te blijven en de concentratie is minder als je naar een beeldscherm zit te kijken. Hoe goed de docenten en leraren (hierna genoemd als 'leraren') de lessen ook voorbereiden en geven, de scholieren blijven toch meer op afstand. Voor veel scholieren is het lastig om bij de les te blijven. Dit is omdat de concentratie en motivatie minder is. De scholieren blijven naar een scherm kijken en hebben minder contact met elkaar maar ook met de leraar. Dit zien we terug in alle lagen en soorten onderwijs. Ook is er weinig tot geen controle vanuit de school richting de scholieren.

Ervaringen van twee studentmedewerkers van Ondernemend Onderwijs.

Jorn: Sinds een paar weken heb ik volledig online les. Daarvoor was dit blended learning. Dit hield dus in dat ik zowel les op school als online les had. Zelf vind ik het erg lastig om online onderwijs te volgen. De lessen die we op school hadden waren vaak met een leerteam, dit is de helft van de klas. De andere helft van mijn klas heb ik dit schooljaar nog niet eens gezien. Dat vind ik wel erg jammer. Als we online les hebben, merk ik dat mijn klasgenoten het online onderwijs niet fijn vinden. De lessen die we krijgen zijn nagenoeg hetzelfde als wanneer we op school zijn. Dat vind ik erg knap van de docenten, omdat er veel meer voorbereid moet worden in mijn ogen. Toch heb ik liever onderwijs op locatie, omdat je hier ook non verbaal kan communiceren. Non verbale communicatie helpt heel erg met het overbrengen en onthouden van de lesstof.

Marjolein: Mijn persoonlijke ervaring met online onderwijs is dat het eigenlijk een soort knipperlichtrelatie is. Ik ben namelijk dankbaar dat het überhaupt mogelijk is om op deze manier

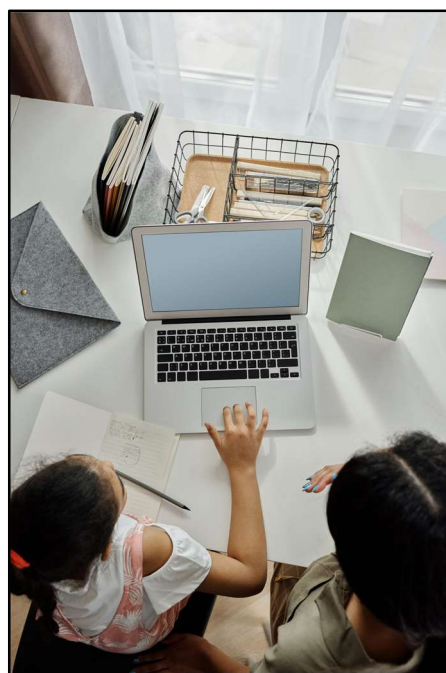

Foto van Pexels

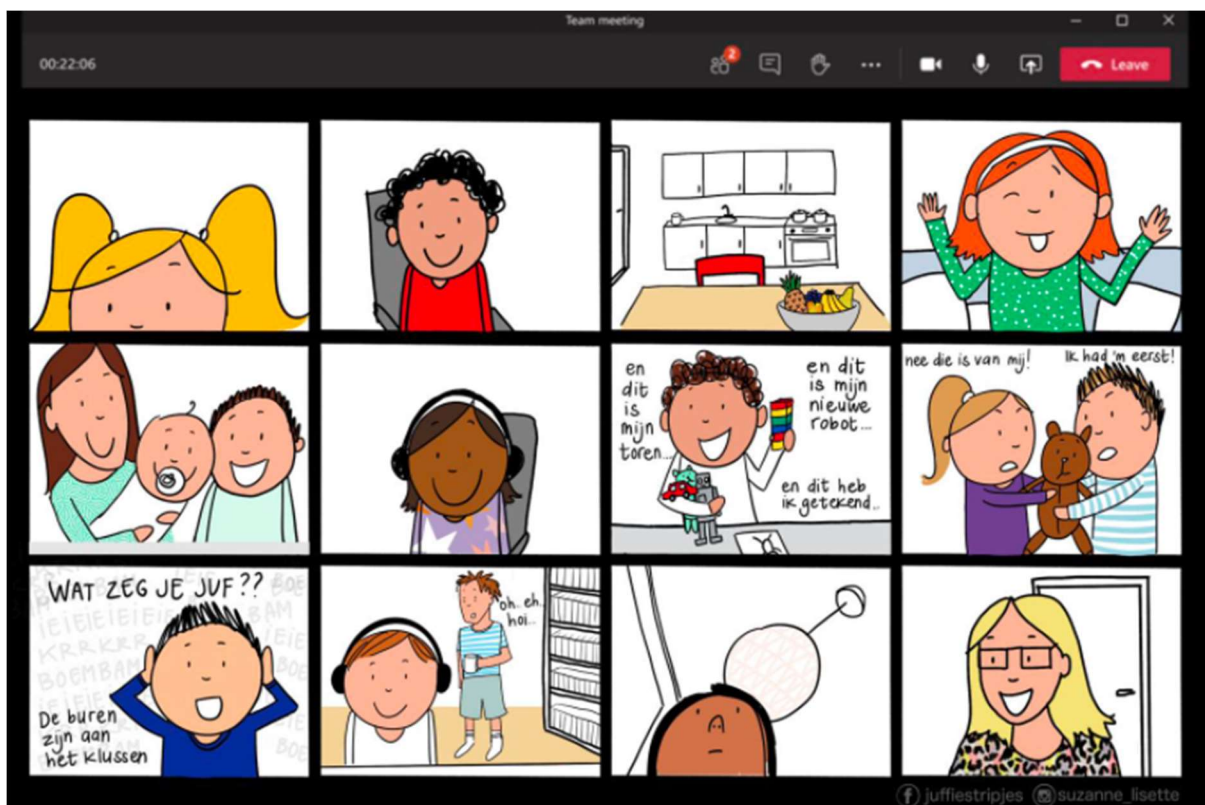
toch de les te kunnen volgen. Ik denk dat het niet volgen van lessen nog catastrofaler zou zijn voor de ontwikkeling van een jongvolwassene. Ik zie echter wel dat het docenten moeite kost om de lessen te geven. Het is erg moeilijk om, als docent, degene aan de andere kant gemotiveerd te krijgen om antwoord te geven op je vraag. Wat ik heel erg merk bij mezelf binnen het online onderwijs is dat ik veel moeite moet doen om mijn aandacht erbij te houden. Maar ook dat ik daarin veel afdwaal naar dingen die niks met de les te maken hebben en daardoor veel van de les mis. Ondanks alle moeite die de docent en ik erin stoppen, lukt het niet om hetzelfde rendement te genereren dan wanneer ik een les offline volg. Ik denk dat daarvoor degene die het onderwijs geven, maar ook die het onderwijs volgen, nog winst te behalen valt.

Ervaringen van docenten

Ook leraren hebben een sterke voorkeur voor fysieke lessen en bijeenkomsten. Soms omdat bepaalde vaardigheden nu eenmaal moeilijk via een scherm zijn aan te leren. Denk aan scheikunde proefjes waarbij je moet pipetteren, maar ook bij tal van beroepsopleidingen is een groot deel 'leren door te doen'.

Maar het belangrijkste argument voor de voorkeur voor fysieke lessen ligt bij hun motivatie waarom ze ooit voor het vak van leraar kozen: om een volgende generatie te inspireren en ze iets te leren. Leraren zijn veelal verbaal-linguïstisch en interpersoonlijk ingesteld. Ze hebben graag contact en vinden de interactie met scholieren vaak het leukste van hun vak. Door al het bovenstaande ervaren de leraren dat online lesgeven niet hetzelfde rendement heeft als de fysieke lessen.

Op de basisschool en specifiek in de onderbouw genereert het online lesgeven geheel eigen uitdagingen. Deze afbeelding illustreert dit en heeft geen verdere uitleg nodig:

www.facebook.com/juffiestripjes

Tips en tricks: hoe kan het fijner en beter?

De laatste tijd circuleren er veel adviezen hoe je een online les leuker, interactiever en dus effectiever kan maken. Zo ontvingen wij van Avans Business Innovation een mooie, leerzame [blended learning Canvas](#). Doe er ook je voordeel mee! Ook wij van Ondernemend Onderwijs 'sH zijn steeds zoekende hoe wij onze online bijeenkomsten kunnen optimaliseren. Onze

studentmedewerker Colin is een [top 10 van online samenwerkingstools](#) aan het beschrijven en beoordelen, zeker ook voor docenten de moeite waard om te volgen.

Op 22 januari verscheen er in het NRC [een artikel](#) dat ingaat op de zorgen menig leerkracht, ouder en leerling over de leerachterstanden die door de lockdown worden opgelopen. Er worden zes deskundigen gevraagd naar hun oplossing voor dit probleem. In dit artikel wordt er specifiek gekeken naar het basisonderwijs. Waar komen deze deskundigen mee?

1. Kom nú in actie: er moet een nationaal plan komen om achterstanden in het onderwijs weg te werken;
2. Verbeter het online onderwijs. Voor het basisonderwijs geldt: geef duidelijke instructies, met strakke regels. Laat leerlingen oefenen en controleer daarna of ze de stof echt begrijpen. Doe dat in kleine groepjes van maximaal zes leerlingen;
3. Geef gericht bijles;
4. Verleng het schooljaar;
5. Ga later selecteren: brede brugklassen;
6. Laat leerlingen Schooltv kijken.

De toekomst

Concluderend kunnen we stellen dat zowel scholieren als leraren erg verlangen naar het terugkeren van het fysieke onderwijs. Er zijn vele tips en aanbevelingen in omloop die de online lessen moeten verbeteren en verrijken, maar niets gaat boven echte mensen in een echte klas!

Gaat dan al de kennis en gaan alle vaardigheden van het digitaal lesgeven dan verloren na Corona? Dat niet verwachten wij. Hybride onderwijs kan in de toekomst altijd nog een uitkomst zijn bij zieke scholieren én docenten. Of als al het verkeer plat ligt door hevige sneeuwval. Als.....

*Door studentmedewerkers Marjolein Thelosen en Jorn Neggers, januari 2021
Eindredactie Maite van de Wiel en Jan Raemaekers*